НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ» ІМЕНІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА

ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА

УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ

УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ В ПЕРЕЯСЛАВІ

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

МАТЕРІАЛИ ІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

м. Чернігів, 17 квітня 2025 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ» ІМЕНІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА

ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА

УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ

УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ В ПЕРЕЯСЛАВІ

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА

МАТЕРІАЛИ ІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

м. Чернігів, 17 квітня 2025 р.

Чернігів
2025

Денис МУШКЕВИЧ,

студент бакалаврату
факультету інженерно-педагогічної освіти
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини (м. Умань)
denys.mushkevych@udpu.edu.ua

Оксана КОРОБАНЬ,

старший викладач кафедри
професійної освіти та технологій за профілями
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини (м. Умань)
koroban.o@udpu.edu.ua

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТИ: ІНТЕГРАЦІЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Актуальність. Сучасний світ стрімко змінюється під впливом цифрових технологій, і освіта не є винятком. Цифрова трансформація освіти передбачає інтеграцію інноваційних інструментів, таких як штучний інтелект, віртуальна реальність, хмарні сервіси та масивні відкриті онлайн-курси (МООС), у традиційні навчальні процеси. Це дозволяє підвищити якість освіти, зробити її більш доступною та персоналізованою.

Українські вчені активно досліджують вплив цифрових технологій на освіту, пропонуючи нові методики та підходи. У цій статті розглядаються основні тенденції цифрової трансформації освіти, її переваги та виклики, а також приклади успішної інтеграції технологій у навчальний процес в Україні.

Виклад основного матеріалу. В Україні прийнято низку стратегічних документів, спрямованих на цифровізацію освіти. Проєкт Концепції цифрової трансформації освіти в Україні до 2026 року передбачає створення умов для інтеграції цифрових технологій у всі сфери життя, включаючи освіту [1]. Зокрема, Міністерство освіти і науки України реалізує проєкти, спрямовані на створення безпечного електронного освітнього середовища та підвищення рівня цифрової компетентності педагогів.

Основні напрямки цифрової трансформації освіти

Одним із ключових елементів цифрової освіти є електронні навчальні платформи, такі як Coursera, edX, Prometheus та ВУМ. Вони надають доступ до курсів провідних університетів світу та дозволяють здобувати знання в гнучкому форматі. За даними дослідження Мелащенко О.І. і співавторів, використання масових відкритих онлайн курсів (МООС) в Україні сприяє розвитку безперервної освіти та підвищує мотивацію студентів. Автори зазначають, що такі платформи особливо актуальні в умовах дистанційного навчання, як, наприклад, під час пандемії COVID-19 [3].

Штучний інтелект (ШІ) у навчанні. ШІ-технології дозволяють адаптувати навчальний процес під індивідуальні потреби студентів. Наприклад, системи на кшталт ChatGPT або Google Bard можуть використовуватися для створення персоналізованих завдань, автоматичної перевірки робіт та надання зворотного зв'язку.

У статті Полякова М. В. аналізується роль ШІ у створенні адаптивних навчальних середовищ. Дослідник підкреслює, що використання штучного інтелекту дозволяє скоротити час викладачів на рутинні завдання та зосередитися на творчій роботі зі студентами [4].

Технології віртуальної та доповненої реальності (VR/AR) активно впроваджуються у медичній, інженерній та природничій освіті. Наприклад, студенти-медики можуть вивчати анатомію за допомогою віртуальних 3D-моделей, а майбутні інженери – проводити симуляції складних процесів.

Дослідження Сікори Я. Б. та співавторів показують, що використання VR в освіті підвищує засвоєння матеріалу порівняно з традиційними методами [5].

Таким чином, серед основних переваг цифрової трансформації освіти можна виділити значне підвищення доступності навчальних матеріалів, можливість персоналізації освітнього процесу відповідно до індивідуальних потреб студентів, інтерактивність навчання завдяки використанню мультимедійних технологій, розвиток навичок самостійного навчання та критичного мислення, а також оптимізацію комунікації між викладачами та здобувачами освіти через цифрові платформи.

Основними труднощами, що супроводжують процес цифрової трансформації освіти, є нерівномірний доступ до якісного інтернет-з'єднання та сучасного технічного обладнання, особливо у віддалених регіонах; недостатній рівень цифрової грамотності серед учнів, студентів і педагогів; необхідність оновлення навчальних програм відповідно до вимог цифрового суспільства; загрози кібербезпеки та захисту персональних даних; а також потреба в ефективній адаптації методик викладання до нових технологічних реалій.

Як зазначає Корнят В.С., для успішної цифровізації освіти необхідно розвивати інфраструктуру, інвестувати в підготовку викладачів та впроваджувати ефективні механізми захисту даних [2].

Україна активно впроваджує цифрові інструменти в освітній процес. Серед успішних прикладів:

– Всеукраїнська школа онлайн-проєкт, запущений під час карантину для забезпечення дистанційного навчання.

– Платформа «Дія. Цифрова освіта» – набір курсів з цифрової грамотності для вчителів та учнів.

– Впровадження електронних платформ в закладах освіти.

Висновки. Цифрова трансформація освіти – це неминучий процес, який відкриває нові можливості для навчання та професійного розвитку. Україна робить важливі кроки в цьому напрямку, проте для повноцінної інтеграції сучасних технологій необхідно подолати технічні, організаційні та соціальні виклики. Дослідження українських вчених показують, що цифровізація освіти може суттєво підвищити її якість, якщо буде реалізована системно та з урахуванням потреб усіх учасників навчального процесу.

Список використаних джерел

1. Концепція цифрової трансформації освіти в Україні до 2026 року. *Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.* від 25.05.2021 р. URL: http://mon.gov.ua/news/kontseptsiya-tsifrovoi-transformatsii-osviti-i-nauki-mon-zaproshue-do-gromadskogo-obgovorennya (дата звернення: 30.03.2025).
2. Корнят В. С. Цифровізація освіти України: перспективи та ризики сьогодення. *Інноваційна педагогіка.* 2022. Вип. 53(1). С. 155–159. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2022/53/part_1/30.pdf (дата звернення: 18.03.2025).
3. Мелащенко О. І., Фесенко М. Є., Зюзіна Л. С., Козакевич В. К., Соловйова Г. О. Масові відкриті онлайн-курси як інструмент удосконалення цифрової компетентності викладача. *Медична освіта за новими стандартами: виклики та інтеграція в міжнародний освітній простір*: матеріали навч.-наук. конф. Полтава, 2023. С. 163–165. URL: http://repository.pdmu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5ad194a0-31fe-4b90-8eae-8f41ea266234/content (дата звернення: 20.03.2025).
4. Поляков М. В. Штучний інтелект у сучасній освіті: виклики, можливості та перспективи педагогічного розвитку. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Збірник наукових праць.* Харків, 2023. № 81. С. 30–37. DOI: 10.32820/2074-8922-2023-81-30-37 (дата звернення: 15.03.2025).
5. Сікора Я. Б., Яценко О. І., Погребняк М. Г. Віртуальна реальність як інструмент адаптивного навчання в цифровому освітньому середовищі. *Академічні візії*. Львів, 2024. Випуск 28. С. 1–12. URL: http://eprints.zu.edu.ua/39196/1/%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F.pdf (дата звернення: 15.03.2025).